


Pokračování světového fenoménu
od nejlepšího čínského autora science fiction

TEMNÝ LES

LIU CCH'-SIN

HOST

TEMNÝ LES
LIOU CCH'-SIN



TEMNÝ LES

TOU CCH'-SIN

BRNO 2017

Copyright © 2006 by Liu Cixin
Cover art © Stephan Martinieri
Translation © Aleš Drobek, 2017
Czech language translation rights © 2017 China
Educational Publications Import & Export Corp., Ltd.
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2017
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-7577-340-1 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7577-341-8 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7577-342-5 (Formát MobiPocket)

Přehled organizací

| | |
|------|------------------------------------|
| PTO | Pozemsko-trisolaranská organizace |
| RPO | Rada planetární obrany |
| SVSF | Sbor velitelů Sluneční flotily |
| ČLOA | Čínská lidová osvobozenecká armáda |

Přehled hlavních postav

Čínská jména se píší ve tvaru příjmení—jméno

| | |
|-----------------|--|
| Luo Ťi | astronom a sociolog |
| Jie Wen-ťie | astrofyzička |
| Mike Evans | klíčová postava a mecenáš PTO |
| Wu Jüe | kapitán vojenského námořnictva ČLOA |
| Čang Pej-chaj | politický komisař vojenského námořnictva, důstojník Kosmických sil ČLOA |
| Čchang Wej-s' | generál ČLOA |
| George Fitzroy | americký generál, koordinátor Rady planetární obrany, styčný důstojník projektu Hubble II. |
| Albert Ringier | astronom projektu Hubble II. |
| Čang Jüan-čchao | bývalý dělník pekingské chemičky, čerstvý penzista |
| Jang Ťin-wen | bývalý středoškolský učitel, dnes v důchodu |
| Miao Fu-čchüan | majitel uhelných dolů v provincii Šan-si, Čangův a Jangův soused |

| | |
|------------------|--|
| Š' Čchiang | důstojník bezpečnostní služby RPO, přezdívaný Ta Š' (Velký Š') |
| Š' Siao-ming | Š' Čchiangův syn |
| Kent | styčná osoba RPO |
| Sayová | generální tajemnice OSN |
| Frederick Tyler | bývalý ministr obrany USA |
| Manuel Rey Diaz | bývalý prezident Venezuely |
| Bill Hines | britský neurovědec, bývalý prezident Evropské unie |
| Keiko | |
| Jamasukiová | neurovědkyně, Hinesova žena |
| Garanin | úřadující předseda RPO |
| Ting I | teoretický fyzik |
| Čuang Jen | absolventka Ústřední akademie výtvarných umění |
| Ben Jonathan | zvláštní komisař SVSF |
| Tung-fang Jen-sü | kapitánka lodi <i>Natural Selection</i> |
| Si C' | majorka, vědecká důstojnice <i>Quantumu</i> |

Prolog

Hnědý mravenec na svůj dřívější domov dávno zapomněl. Pro soumravnou Zemi a hvězdy, které nad ní právě vycházely, to byl jen okamžik, ale pro něj celé věky. Během několika již zapomenutých dnů se jeho svět obrátil vzhůru nohama. Hlína se vznesla k nebi a zůstala po ní hluboká, široká propast. Po chvíli se však zřítily zpátky k zemi a průrvu znovu zasypala. Na jednom konci rozrytého lánů se vztyčila osamělá černá formace. K tomu v této nesmírné říši docházelo často — hlína vzlétala a přšela zpátky, v zemi se otevíraly a zacelovaly rány a na obzoru se objevovaly kamenné formace jako zhmotnělé milníky každé katastrofické změny. Pod zapadajícím sluncem náš mravenec se stovkami svých soukmenovců odnesl královnu do bezpečí, kde založila nové impérium. Nyní se do svého rodiště vrátil jen náhodou, když hledal potravu.

Došel až k úpatí neústupné formace a ohmatal ji tykadly. Zjistil, že povrch je sice tvrdý a kluzký, ale dá se po něm lézt. A tak zamířil vzhůru, bez jasněho plánu, jen na náhlý, neklidný popud své jednoduché nervové soustavy.

Neklid panoval všude kolem, v každém stéblu trávy, v každé kapce rosy, v každém oblaku na nebi a v každé hvězdě na nebeské klenbě. Byl to neklid chaotický, leč v jeho ohromném objemu se začal zvolna rýsovat řád.

Mravenec ucítil vibrace v zemi a z toho, jak sílily, poznal, že se odněkud blíží další titánský objekt. Lezl však bezstarostně dál, vzhůru po stěně formace. Tam, kde se úpatí formace potkávalo se zemí, byla nastražená pavučina. Mravenec to věděl a lepkavá vlákna opatrně obcházel. Minul pavouka, který číhal ve skrytu s nohama nataženými na vláčknech, aby okamžitě vycítil sebemenší zachvění. Oba o sobě věděli, neprobíhala však mezi nimi žádná komunikace. Tak tomu bylo už od počátku věků.

Stále silnější vibrace v zemi dosáhly vrcholu a ustaly. Obří bytost dorazila k formaci. Byla nesrovnatelně vyšší než mravenec a zastínila většinu oblohy. Mravenec jí podobné dobře znal. Věděl, že jsou živé, že zdejší oblast navštěvují poměrně často a že jejich přítomnost nějak souvisí s rychle mizejícími průrvami a s formacemi, které po krajině rostou jako houby po dešti.

Mravenec lezl bez obav dál. Věděl, že bytosti pro něj nepředstavují hrozbu, tedy až na několik výjimek. K těm se připojil pavouk pod ním poté, co jej bytost, která si povšimla jeho pavučiny, svazečkem květin smetla z formace. Pavouk zabalený do vlastní potrhané pavučiny přistál mezi nízkým plevellem opodál. Pak bytost kytici pomalu položila před černou formaci.

Další vibrace, slabá, leč sílící, mravenci prozradila, že se k formaci blíží druhá bytost. V téže chvíli stanul na kraji dlouhé brázdy, prolákliny v povrchu formace s hrubší texturou a jinou, špinavě bílou barvou. Byl za ni rád, protože po drsnějším povrchu se lezlo mnohem snáze. Brázdu z obou konců ohraničovaly kratší, tenčí rýhy — jedna vodorovná a jedna šikmá. Když mravenec brázdu konečně opustil, udělal si přibližný obrázek o jejím tvaru: 1.

Vtom se bytost za ním zmenšila na polovinu, takže teď byla stejně vysoká jako formace. Zřejmě klesla na kolena. Za ní se objevil úsek tmavomodrého nebe, na němž vy-

cházel první hvězdy. Bytost upřela zrak na vršek formace a mravenec zaváhal, zda jí má vlézt do zorného pole. Raději změnil směr a lezl chvíli vodorovně. Rychle došel k další brázdě a na moment v ní spočinul. Těšil se příjemnému pocitu z povrchu pod svými nohama. Barva brázdy mu připomínala vajíčka, která vždy obklopovala královnu. Mravenec zamířil brázdou dolů a brzy prozkoumal její poněkud složitější tvar — křivku zakončenou kroužkem. Tvar mu připomněl proces hledání pachových stop, které jej po každé dřívě či později zavedou domů. Do nervové soustavy se mu obtiskl jako 9.

Pak ze sebe bytost klečící před formací vydala zvuk, či spíš sérii zvuků, které se dalece vymykaly mravenčím rozumovým schopnostem: „Život je zázrak. Jestli tohle nechápeš, jak můžeš hledat něco hlubšího?“

Bytost napodobila zvuk větru vanoucího skrz stébla trávy — povzdech — a postavila se.

Mravenec dál lezl horizontálně a vešel do další brázdy, která byla zpočátku také vodorovná, ale nakonec se zlomila ve tvar 7. Mravenci se nelíbila. Tak ostrá, náhlá změna směru obvykle zvěstovala nebezpečí nebo bitvu.

Hlas bytosti přehlušil vibrace v zemi, takže si mravenec teprve nyní uvědomil, že před formací stanula i druhá bytost. Byla menší a drobnější a měla bílé vlasy, které se na pozadí tmavomodré oblohy nápadně vyjímaly, jako povlávající stříbro ve větru, vlákna splývající ze stále četnějších hvězd.

První bytost ji přivítala. „Doktorka Jieová, nemýlím-li se?“

„Vy jste... Siao Luo?“¹

„Luo Ťi. S Jang Tung jsem chodil na střední. A vy... co vy tady?“

1 „Siao“ je zdobnělina s významem „malý“ nebo „mladý“ a užívá se před přijmením při oslovování dětí nebo jako výraz náklonnosti.

„Je tady hezky a autobusem to mám pár minut. V poslední době sem jezdím na procházky velmi často.“

„Upřímnou soustrast, doktorko Jieová.“

„To už je všechno minulost...“

Ve spodní části formace chtěl mravenec znovu zamířit k nebi, pak ale zahlédl další brázdu, tvarovanou stejně jako 9, po níž lezl před chvílí. A tak pokračoval vodorovně po ní. Měl z ní lepší pocit než ze 7 a 1, ačkoli neznal přesný důvod. Jeho estetické vnímání bylo primitivní, jednobuněčné. Nezřetelný příjemný pocit z brázdy 9 zesílil. Primitivní, jednobuněčné štěstí. Tyto dvě emoce se u jeho druhu nikdy nevyvinuly. Byly stejné před miliardou let a budou stejné i v miliardu let vzdálené budoucnosti.

„Siao Luo, Tung-tung o vás často mluvila. Říkala, že jste... astronom?“

„Býval jsem. Dnes učím na vysoké škole sociologii. Vlastně na vaší alma mater, ačkoli vy jste byla již v důchodu, když jsem tam nastoupil.“

„Sociologii? To je dost velký skok.“

„To ano. Jang Tung vždycky tvrdila, že jsem rozháraný.“

„Přínejmenším nežertovala, když říkala, že vám to pálí.“

„Spíš jen hřeje. S vaší dcerou se nemůžu srovnávat. Nějak ve mně uzrál pocit, že astronomie je jako neproniknutelná hrouda železa. A sociologie jako dřevěná deska, která určitě bude mít pár slabších míst, která budu umět prorazit. Že se mi s ní bude snáze žít.“

Mravenec lezl horizontálně dál s nadějí, že narazí na další 9, místo ní však objevil dokonalou přímku, podobnou 1. Tato však byla vodorovná a na koncích neohraničená menšími rýhami: —.

„Tak to nemůžete brát. Jste zkrátka normální. Ne každý může být jako Tung-tung.“

„Ano, takovou ambici opravdu nemám. Jsem jako list ve větru.“

„Mám nápad. Nechcete se dát na kosmickou sociologii?“
„Kosmickou sociologii?“

„Je to pracovní název. Dejme tomu, že ve vesmíru žije nespočet civilizací — tolik jako viditelných hvězd. Ohromná spousta civilizací. Z nich pak sestává kosmické společenství. Kosmická sociologie se zabývá studiem této supercivilizace.“

Mravenec mezitím urazil po černé formaci jen kousek. Doufal, že najde další příjemné 9, místo toho jej však čekalo 2 — sympatická křivka na počátku, ale ostrý zlom na konci, stejně děsivý jako u 7. Zlá předtucha nejisté budoucnosti. Mravenec pokračoval k následující brázdě, uzavřenému kruhu 0. Zpočátku připomínala 9, byla to však past. Život potřebuje hladké tvary, ale zároveň musí mít směr. Nelze se donekonečna vracet na počátek. Tomu mravenec rozuměl. Před sebou sice viděl dvě další brázdy, ztratil o ně však zájem. Znovu se vydal vzhůru.

„Ale... naše civilizace je jediná, o které zatím víme.“

„Právě proto kosmickou sociologii ještě nikdo nestuduje. Je to pro vás jedinečná příležitost.“

„To je fascinující, doktorko Jieová. Pokračujte, prosím.“

„Mám za to, že byste tak propojil obě své disciplíny. Matematická struktura kosmické sociologie je nesrovnatelně přesnější než lidská sociologie.“

„Proč myslíte?“

Jie Wen-ťie ukázala na oblohu. Na západě stále žhnul soumrak a hvězdy šlo pořád spočítat. Oba si snadno pamatovali, jak nebeská klenba vypadala ještě před chvílí: nekonečná modrá prázdnota, jako slepé oko, jako mramorová socha. Teď na ní však svítila hrstka hvězd — v obřích očích se objevily zornice. Prázdno se naplnilo. Vesmír procitl. Hvězdy byly drobounké, jen osamělé stříbrné jiskřičky, které jako by prozrazovaly určitou úzkost svého stvořitele. Jako by měl kosmický sochař nutkání dát vesmíru

zornice, ale zároveň jej k smrti děsila představa, že by jeho výtvar prozřel. Z toho pnutí mezi touhou a strachem se zrodila nepatrnost hvězd v nesmírném prostoru, ztělesnění opatrnosti především.

„Vidíte ty hvězdy, pouhé tečky? Faktory chaosu a náhody ve složitém předivu jednotlivých vesmírných kultur filtruje vzdálenost, takže při pohledu ze Země mohou tyto civilizace sloužit jako prosté referenční body, které je poměrně snadné zapracovat do matematických vzorců.“

„Ale doktorko Jieová, současná kosmická sociologie nemá, co by studovala. Průzkumy ani experimenty zatím nejsou možné.“

„Proto bude váš výstup ryze teoretický. Jako eukleidovská geometrie. Nejprve stanovíte několik jednoduchých axiomů a pak na nich postavíte obecné teoretické základy.“

„To všechno je fascinující, ale jak by podle vás měly takové axiomy kosmické sociologie vypadat?“

„Zaprvé: přežití je primární potřebou každé civilizace. Zadruhé: civilizace se neustále rozvíjí a šíří, ale celková hmota ve vesmíru zůstává konstantní.“

Mravenec po několika krocích zjistil, že se nad ním prostírá učiněný labyrint dalších brázd. Tvary vnímal velmi citlivě a věřil, že průchod bludištěm zvládne, vzhledem k omezené kapacitě své nepatrné nervové soustavy však musel zapomenout tvary, jimiž před okamžikem prolezl. Netrápil se, že pustí z hlavy 9, jelikož neustálé zapomínání patřilo k životu. Napořád si musel zapamatovat jen pár údajů a ty měl vepsané v genech jako instinkty.

Když si tedy vymazal paměť, vstoupil do bludiště. Po chvíli probíhání jeho zákrutami a rýhami mu v prostínském vědomí vyvstal další obraz: čínský znak 墓 — *mu*, neboli „hrob“, ačkoli význam znaku samozřejmě neznal. O kousek dál narazil na další kombinaci rýh, tentokrát mnohem jednodušší. Chtěl-li však pokračovat v průzkumu, neměl na

vybranou — musel si *mu* vymazat z paměti. Poté vstoupil do báječně přehledné brázdy, která mu připomněla břišní dutinu čerstvě uhynulého cvrčka, jehož nedávno objevil. Rychle nový tvar prozkoumal: 之, č', čínský přivlastňovací člen. Cestou vzhůru připadl na dvě další kombinace rýh. Ta spodní sestávala ze dvou prohlubní podobných kapce a dalšího cvrččího žaludku: 冬, *tung*, „zima“. A ta vrchní měla dvě poloviny, které spolu tvořily znak 杨, *jang*, „topol“. To byl poslední a také jediný tvar, který si mravenec ze své výpravy zapamatoval. Všechny zajímavé tvary, které poznal předtím, nenávratně zapomněl.

„Oba vaše axiomy jsou ze sociologického hlediska solidní, ale vy jste je vysypala z rukávu, jako byste si je promyslela předem,“ řekl trochu překvapeně Luo Ťi.

„Já o nich přemýšlím celý život, jen jsem se s nimi dosud nikomu nesvěřila. Ani nevím proč... Poradím vám ještě jedno. Chcete-li z těchto dvou axiomů odvodit základní rámec kosmické sociologie, budete potřebovat dva další důležité pojmy: řetězec podezření a technologická exploze.“

„Zajímavé termíny. Můžete je vysvětlit?“

Jie Wen-ťie pohlédla na hodinky. „Na to není čas. Vy jste ale dost chytrý, přijdete na to sám. Vyjděte z mých dvou axiomů a možná se stanete Eukleidem kosmické sociologie.“

„Já ale nejsem Eukleides. Vaše rady si však vezmu k srdci a zkusím si s nimi pohrát. Možná se na vás obrátím pro další.“

„To bohužel nebude možné... pokud vám nestačí, co jste slyšel dnes, bude lepší, když vše rovnou pustíte z hlavy. Já jsem každopádně splnila svou povinnost. Sbohem, Siao Luo.“

„Mějte se, paní doktorko.“

Jie Wen-ťie zamířila soumrakem na svou poslední schůzku.

Mravenec šplhal dál a nakonec dospěl ke kruhové prohlubni v žulové stěně, na jejímž kluzkém povrchu se leskl mimořádně složitý obrazec. Mravenec věděl, že jeho skromná nervová soustava nemá šanci něco takového pochopit, když však prozkoumal celkový tvar obrazce, jeho primitivní jednobuněčné centrum rozkoše se rozzářilo stejně jako při průchodu tvarem 9. Ke svému překvapení navíc rozeznal alespoň část obrazce, dvě oči. Ty vnímal obzvláště citlivě, protože jejich upřený pohled obvykle věstil nebezpečí. Nyní se jej však žádná tíseň nezmocnila. Věděl, že v těch očích není život. Tou dobou už zapomněl, že když obří bytost jménem Luo Ťi mlčky klečela před formací, dívala se právě do nich. Pak mravenec opustil prohlubeň a konečně vylezl na vršek formace. Neměl pocit, že se tyčí nad okolím, protože neznal strach z pádu. Vítr jej už mnohokrát sfoukl z mnohem vyšších míst, aniž mu pád ublížil. A bez strachu z výšek neexistuje potěšení ze závratné vyhlídky.

Na úpatí formace začal pavouk, kterého Luo Ťi prve smetl, příst novou síť. Jedno lesklé vlákno přilepil na žulovou stěnu a zhoupl se na něm k zemi. Po třech dalších zhoupnutích byl základ sítě hotový. Kdyby ji někdo desetitisíckrát zničil, pavouk by ji desetitisíckrát znovu upředl. Necítil by přitom ani frustraci či zoufalství, ani potěšení. Tak tomu bylo už miliardu let.

Luo Ťi ještě chvíli mlčky stál a pak odešel. Když vibrace v zemi utichly, mravenec se vydal na cestu po žulové stěně dolů, aby se vrátil do hnízda a informoval ostatní o poloze mrtvého chrobáka. Hvězdy na nebi zhoustly. Když mravenec procházel kolem pavouka na úpatí formace, oba o sobě věděli, neproběhla však mezi nimi žádná komunikace.

Zatímco se na okolní svět snesla tma, ani mravenec, ani pavouk netušili, že ze všech živočichů na Zemi byli jedinými svědky zrodu axiomů kosmické sociologie.

O něco dříve, uprostřed noci, stál Mike Evans na přídi *Soudného dne* a oceán pod ním klouzal jako saténový protějšek nebeské klenby. V takových chvílích rád konverzoval se vzdáleným světem, protože text, který mu sofon promítal na sítnici, nádherně kontrastoval s noční oblohou a oceánem.

To je náš dvacátý druhý rozhovor v reálném čase. V naší komunikaci jsme narazili na určité obtíže.

„Ano, můj Pane. Pochopil jsem, že významná část podkladových materiálů, které jsme ti zaslali, ti není srozumitelná.“

Ano. Jednotlivé položky jste vysvětlili uspokojivě, celku však nejsme s to porozumět. Něco nám nesedí.

„Jde pouze o jednu nesrovnalost?“

Ano. Občas se nám zdá, že vašemu světu něco chybí, jindy že přebývá, a my nevíme, která možnost je správná.

„Čeho se ona nesrovnalost přibližně týká?“

Vaše dokumenty jsme pečlivě prostudovali a zjistili, že klíčem k jejich porozumění je dvojice synonym.

„Synonym?“

Vaše jazyky obsahují řadu synonym a téměř synonym. V jazyce vaší první zprávy, čínštině, jsou různá slova totožného významu, například „zima“ a „chlad“, „těžký“ a „tíživý“, „dlouhý“ a „daleký“.

„Která dvojice synonym je pro vás obtížně srozumitelná?“

„Myslet“ a „říkat“. Ke svému překvapení jsme si teprve nedávno uvědomili, že ve skutečnosti nejde o synonyma.

„Ano, nejsou to synonyma ani vzdáleně.“

Z našeho pohledu by ale měla být. „Myslet“ znamená věnovat se duševní aktivitě pomocí příslušných orgánů v těle. „Říkat“ znamená komunikovat myšlenky navenek, což ve vašem světě obnáší modulace vzduchových vibrací prostřednictvím hlasivek. Jsou tyto definice správné?

„Ano. To ale neznamená, že ‚myslet‘ a ‚říkat‘ jsou synonyma.“

Z našeho pohledu jsou.

„Můj Pane, mohu si to promyslet, než ti odpovím?“

Dobře. I my si to musíme promyslet.

Evans dvě minuty hleděl na temné vlny pod hvězdami.

„Můj Pane, jakými orgány komunikujete vy?“

My takové orgány nemáme. Mozek naše myšlenky promítá navenek. Tak u nás probíhá komunikace.

„Mozek promítá myšlenky navenek? Co to znamená?“

Naše myšlenky mají podobu elektromagnetických vln v celé šíři pásma, včetně viditelného světla. Můžeme je promítat na značnou vzdálenost.

„Takže pro vás je myšlení totéž co komunikace?“

Ano, jsou to synonyma.

„Ach tak... to pro nás neplatí. Přesto by to nemělo být překážkou k pochopení našich materiálů.“

Pravda, nemělo. Pokud jde o myšlení a komunikaci, nikterak podstatně se nelišíme. Oba naše druhy mají mozek, který generuje inteligenci prostřednictvím ohromného množství nervových spojení. Jediný rozdíl spočívá v tom, že naše mozkové vlny jsou silnější a druzí je mohou přijímat přímo, takže žádné specializované komunikační orgány nepotřebujeme.

„Ne, mám takové tušení, že skutečný rozdíl bude mnohem zásadnější. Můj Pane, dej mi ještě chvíli, prosím.“

Dobře.

Evans se otočil a vykročil podél okrajníku paluby k zádi. Pod ním se tiše vzdouval a klesal noční Pacifik. Evans si jej představil jako myslící mozek.

„Můj Pane, povím ti jeden příběh. Nejprve však musíš porozumět následujícím prvkům: vlk, dítě, babička a dům v lese.“

Všechny tyto prvky jsou zcela srozumitelné, kromě „babičky“. Víme, že jde o výraz pokrevní příbuznosti mezi lidmi

a většinou vyjadřuje ženu pokročilého věku. Přesný příbuzenský vztah je však nutno vysvětlit podrobněji.

„Ten tady není podstatný. Stačí jen vědět, že babička a děti si jsou blízcí. Babička je jedním z mála lidí, kterým děti věří.“

Rozumíme.

„Je to jednoduchý příběh. Babička musí odejít do města, a tak řekne dětem, aby se v domě zamkly a neotevíraly nikomu kromě ní. Cestou pak potká vlka, který ji sežere a oblékne si její šaty. ‚Jsem vaše babička,‘ tvrdí dětem, ‚už jsem zpátky. Otevřete dveře.‘ Děti se podívají skulinou ve dveřích a vidí babičku. Jakmile však otevrou, vlk vejde dovnitř a sežere je. Rozumíš tomu příběhu, můj Pane?“

Ani trochu.

„Pak se zdá, že jsem se nemýlil.“

Rozumíme tomu správně, že vlk měl od začátku v plánu proniknout do domu a sežrat děti?

„Ano.“

A přesto navázal s dětmi komunikaci?

„Ano.“

Právě to je pro nás nepochopitelné. Z našeho pohledu se s dětmi neměl vůbec bavit, chtěl-li dosáhnout svého cíle.

„Proč?“

Copak to není zřejmé? Jakmile se s nimi vlk spojil, děti poznaly, že chce proniknout do domu a sežrat je. Proč potom otevíraly dveře?

Evans chvíli mlčel. „Už rozumím, můj Pane, už rozumím.“

Čemu rozumíš? Nejsou naše námítky logické?

„Vaše myšlenky jsou otevřené. Nedokážou se skrýt.“

Skrýt? Jak by se mohly myšlenky skrýt? Tvé výroky jsou zmatečné.

„Chci tím říct, že vaše myšlenky a vzpomínky jsou veřejné, jako kniha ve výloze, film promítaný na náměstí

nebo rybičky v akváriu. Dokonale transparentní. Každý si je může přečíst. Hm, některé prvky mých příměrů jsou možná...“

Všechny jsou srozumitelné. Copak není vše, co jsme popsali, zcela přirozené?

Evans se znovu odmlčel. „Tak je to tedy... Můj Pane, když mezi tvými lidmi probíhá komunikace z očí do očí, vše, co říkáte, je pravda. Nedokážete klamat či lhát, a složitě strategické myšlení je vám proto cizí.“

My dokážeme komunikovat na značné vzdálenosti, nejen z očí do očí. Slova „klam“ a „lež“ patří k těm, jimž se marně snažíme porozumět.

„Jak vypadá společnost, kde lidé nedokážou lhát? Jaká kultura z ní může vzejít? Jaká politika? Žádné intrikaření, žádné přetvářky.“

Co je „intrikaření“ a „přetvářky“?

Evans mlčel.

Lidské komunikační orgány jsou výsledkem evoluční vady, nutnou kompenzací za neschopnost vašeho mozku generovat silné elektromagnetické vlny. Je to jedna z vašich biologických slabin. Přímé promítání myšlenek je pokročilejší, efektivnější forma komunikace.

„Vada? Slabina? Ne, můj Pane, teď se mýlíš, hluboce se mýlíš.“

Opravdu? Musíme si to promyslet. Škoda že neumíš číst naše myšlenky.

Tentokrát odmlka trvala déle. Další text se neobjevil ani po dvaceti minutách. Evans mezitím došel na zád a sledoval, jak z vody vyskakují hejno ryb. Na hladině kreslily obrazy, které ve svitu hvězd jako by pableskovaly živým stříbrem.

Před několika lety strávil nějaký čas na rybářské lodi v Jihočínském moři, kde studoval důsledky nadlimitního rybolovu na příbřežní život. Rybáři přezdívali létajícím

rybám „dračí vojáci“. Evansovi jejich obrazce připomínaly text promítaný do očí oceánu. Vtom se mu na sítnici objevil text vykreslovaný sofony:

Měl jsi pravdu. Dotyčné materiály jsme si znovu prostudovali a rozumíme jim o něco lépe.

„Můj Pane, ke skutečnému porozumění lidským záležitostem vede ještě dlouhá cesta. Téměř se bojím, že je to cíl, který ti zůstane navždy vzdálený.“

Ano, je to opravdu složitý problém. Prozatím jen víme, proč jsme jim předtím nerozuměli. Máš pravdu.

„Můj Pane, ty nás potřebuješ.“

My se vás bojíme.

Hovor skončil. Bylo to naposled, co Mike Evans obdržel z Trisolaris zprávu. Stál na zádi a pozoroval sněhobílý trup *Soudného dne*, který se ztrácel v mlžné noci jako prchavý čas.



ČÁST PRVNÍ
MANDALA

Krizová éra, rok třetí

VZDÁLENOST TRISOLARANSKÉ FLOTILY
OD SLUNEČNÍ SOUSTAVY: 4,21 SVĚTELNÉHO ROKU

Vypadá tak staře...

To byla Wu Jüeho první myšlenka, když spatřil *Tchang*, ohromnou letadlovou loď ve výstavbě, která se před ním koupala v mihotavém světle elektrických jisker. Byl to samozřejmě jen dojem daný nesčetnými bezvýznamnými šmouhami na plátech téměř dokončeného trupu z manganové oceli, které po sobě nechaly supermoderní obloukové svářečky. Wu Jüe si neúspěšně zkusil představit, jak bude nová *Tchang* majestátní, až ji potáhnou čerstvou vrstvou šedého nátěru.

Čtvrté cvičné manévry flotily, k nimž se *Tchang* po svém dokončení přiřadí, právě skončily. Během oněch dvou měsíců měli oba její velitelé, Wu Jüe a Čang Pej-chaj, nezaviděníhodnou roli. Formace torpédoborců, ponorek a zásobovacích lodí obvykle řídili velitelé bojových uskupení z letadlové lodí, jenže *Tchang* pořád vězela v suchém doku, takže její pozice byla buď zastoupená cvičnou lodí *Čeng Che*, anebo zkrátka zůstala neobsazená. Wu Jüe během manévrů často jen pozoroval prázdnou hladinu zjizvenou překříženými brázdami ostatních lodí, kterak se zádumčivě vlní a převaluje jako jeho nálada. *Jestlipak se to prázdné místo někdy zaplní*, říkal si zas a znovu.

Když nyní hleděl na nedokončenou *Tchang*, jako by vnímal nejen její věk, ale i samotné plynutí času. Letadlová loď připomínala starobyrou obří opuštěnou pevnost, její flekatý bok starou kamennou zeď, nepřetržitý déšť svářecích jisiker, který skrápěl lešení, byl jako břečťan na hradbách. Jako by se Wu Jüe nedíval na konstruktéry, ale na archeology.

Lekl se vlastních myšlenek a raději se obrátil k Čang Pej-chajovi vedle sebe. „Otcí už se daří lépe?“ zeptal se.

Čang Pej-chaj zavrtěl hlavou. „Ne. Drží se zuby nehty.“ „Požádej o propustku.“

„To jsem udělal, když jej poprvé odvezli do nemocnice. Vzhledem k situaci se s tím nějak vyrovnám, až to přijde.“

Nato se oba odmlčeli. Tak vypadala každá jejich vzájemná interakce. Když se bavili o práci, byli samozřejmě sdílnější, vždy se však zdálo, že mezi nimi stojí nějaká překážka.

„Pej-chaji, brzy najedeme na úplně jiný režim. Jelikož teď sdílíme velitelskou roli, měli bychom spolu víc komunikovat.“

„V minulosti jsme komunikovali vždy víc než dostatečně. Nadřízení nám *Tchang* bezpochyby přidělili díky naší spolupráci na palubě *Čchang-anu*.“ Čang Pej-chaj se zasmál, byl to však smích, který Wu Jüe nedokázal přecíst. Čang snadno dohlédl do nejhlubších zákoutí srdce každého příslušníka posádky, ať už kapitána, či řadového námořníka. Do Wu Jüeho viděl jako do studánky. Naopak Wu Jüe do něj neviděl vůbec. Byl si jistý, že ten smích byl upřímný, nevěřil však, že mu kdy porozumí. Úspěšná spolupráce nevyžaduje úspěšné pochopení. Čang Pej-chaj byl bez jakýchkoli pochybností nejschopnější politický pracovník na lodi a ve své práci byl vždy přímý a otevřený. Každý problém řešil s dokonalou precizností. Jeho vnitřní svět byl však pro Wu Jüeho jen bezednou šedí. Jako by Čang Pej-chaj pokaždé

říkal: *Udělej to takhle. Je to tak nejlepší, nebo aspoň nejsprávnější. I když ve skutečnosti bych dal přednost něčemu jinému.* Začalo to jako vágní pocit, který však neustále sílil. Vše, co Čang Pej-chaj dělal, bylo samozřejmě vždy nejlepší nebo nejsprávnější, ale Wu Jüe netušil, co jeho politický komisař chce doopravdy.

Wu Jüe měl jedno jediné neotřesitelné krédo: velení válečné lodi je nebezpečná role, a proto si oba velitelé musejí dokonale rozumět. Z toho však pro něj vyplýval ošidný problém. Zpočátku si myslel, že Čang Pej-chaj se před ním má na pozoru, což jej uráželo. Působil tehdy v náročné pozici kapitána torpédoborce. Byl snad někdo na lodi otevřenější a upřímnější než on? *Proti čemu by se měl mít Čang Pej-chaj na pozoru?*

Když byl Čangüv otec krátce jejich nadřízeným důstojníkem, Wu Jüe s ním jednou promluvil o tom, jak těžké je jeho syna prohlédnout. „Nestačí snad, že dobře odvádí svou práci? Proč chceš vědět, co si přitom myslí?“ řekl starý admirál s úsměvem a pak, zřejmě mimoděk, dodal: „Já to vlastně taky nevím.“

„Neprohlédneme si ji blíž?“ ukázal Čang Pej-chaj na ohromnou loď za záclonou svářečských jisker. Vtom jim však oběma naráz zacvrlikal telefon. To obvykle znamenalo naléhavou situaci, jelikož bezpečné komunikační vybavení měli pouze v autě. Wu Jüe otevřel dveře vozu a zvedl sluchátko. Volal jeden z pobočníků na velitelství bojového uskupení.

„Kapitáne Wu, velení flotily vám a komisaři Čangovi vydalo mimořádné úkoly. Oba se máte okamžitě hlásit na generálním štábu.“

„Na generálním? A co páté manévry? Polovina bojového uskupení je už na moři a zbytek se k ní připojí zítra.“

„O tom já nic nevím. Rozkaz je každopádně jasný. Podrobnosti dostanete až na štábu.“

Kapitán a komisař stále nedokončené *Tchang* na sebe pohlédli a v očích si přečetli, že myslí na totéž, což se jim za ta léta stávalo jen vzácně: *Vypadá to, že naše pozice už stane prázdná.*

*

ZÁKLADNA FORT GREELY, ALJAŠKA

Nepočtené stádo daňků, které popocházelo po zasněžené pláni, zpozornělo, když v zemi pod sněhem ucítilo vibrace. Před nimi se otevřela bílá polokoule. Ta zde ležela již velmi dlouho, jako obří vejce napůl pohřbené v zemi, ale daňci se nikdy nezbavili pocitu, že do okolního mrazivého světa nepatří. Vejce se rozpůlilo a z jeho nitra se vyvalil hustý kouř a plameny. Nakonec se z něj za hromového burácení vylíhl podivný válec, který na ohnivém ohonu stoupal vzhůru. Okolní sněhové závěje se pod náparem plamenů vznesly do vzduchu a po chvíli začaly pršet na zem jako déšť. Válec zakrátko zmizel v blankytném nebi a zůstala po něm jen dlouhá bílá stopa, jako by bílá krajina byla obřím klubkem příze, z něž neviditelná ruka k obloze vytáhla jedno jediné vlákno. Hlasité hřmění, které tolik vylekalo daňky, opět vystřídal hluboký klid.

„Do hajzlu! Ještě pár sekund a stihl bych přerušit start!“ zvolal Raeder a vztekle odhodil počítačovou myš. V popisu práce měl sledování cílů a seděl tisíce kilometrů od Aljašky, v řídicím středisku protijaderného deštníku NORADu,² tři sta metrů pod Čejenskou horou nedaleko města Colorado Springs.

2 North American Aerospace Defense Command — Severoamerické velitelství protivzdušné obrany, společný obranný systém ozbrojených sil Kanady a Spojených států.

„Já jsem věděl, že to nic není, hned jak naskočil alarm,“ pokrčil rameny Jones, který měl na starost monitorování oběžné dráhy.

„Tak na co ten počítač potom útočí?“ zeptal se generál Fitzroy. Protijaderný obranný systém byl jen jednou z mnoha povinností jeho nové role a on se stále učil. Vzhlédl k monitorům, které pokrývaly celou stěnu velínu, a hledal intuitivní grafický symbol, jež znal ze svého dřívějšího působení v řídicím středisku NASA:³ červenou linku, která se jako had vinula mapou světa a tvořila sinusoidu nad dvou-rozměrným zobrazením Země. Pro nováčky byla záhadou, ale Fitzroy z ní vždy aspoň poznal, že někdo něco vystřeluje do vesmíru. Jenže tady nic tak jednoduchého neviděl. Čáry na displejích představovaly nepřehlednou, abstraktní změť, jež mu nic neříkala. Totéž platilo pro obrazovky, na kterých závratnou rychlostí rolovala čísla a v nichž se vyznali jen zkušení veteráni protijaderného systému.

„Pane generále, pamatujete si, když se loni vyměňoval ochranný film na víceúčelovém modulu ISS?⁴ Ten starý, který se utrhl, je teď naším cílem. Takový film se nejdřív sbalí do koule a ve slunečním větru se pak rozvine.“

„Něco takového by ale mělo být v databázi cílů.“

„Však je. Tady.“ Raeder pohnul myší, zobrazil na svém monitoru stránku plnou složitěho textu, údajů a formulářů a ukázal na nenápadnou fotografii nepravidelné bílé skvrny na černém pozadí, pořízenou pravděpodobně pozemským dalekohledem. Reflexní povrch skvrny oslnivě zářil, takže na něm nebyly vidět žádné detaily.

„Majore, proč se potom nepřerušil start?“

„Počítač prohledává databázi automaticky. Lidé reagují příliš pomalu. Jenže data ze starého systému ještě nebyla

3 National Aeronautics and Space Administration — Národní úřad pro letectví a kosmonautiku.

4 International Space Station — Mezinárodní vesmírná stanice.

přeformátována tak, aby je ten nový rozeznal,“ vysvětlil Raeder s náznakem ukřivdění, jako by říkal: *Prokázal jsem svou kvalifikaci, když jsem v databázi bleskově vyhledal cíl, který nenašel ani superpočítač, a ty mi ještě dáváš tak ignorantské otázky.*

„Pane generále, rozkaz k přechodu na ostrý provoz přišel po přeorientování protijaderného systému na vesmírné cíle, ale ještě před dokončením recalibrace softwaru,“ dodal jiný důstojník.

Fitzroy neodpověděl. Brebentění ve velínu mu šlo na nervy. Před sebou měl historicky první planetární obranný systém lidstva. Ve skutečnosti však šlo jen o přeprogramovaný protijaderný deštník, který místo vzdušného prostoru hlídal vesmír.

„Já myslím, že bychom se měli vyfotit,“ prohlásil Jones. „Na památku prvního úderu Země proti společnému nepříteli.“

„Fotografování ve velínu je zakázané,“ odtušil chladně Raeder.

„Co to plácáte, kapitáne?“ štěkl našťvaně Fitzroy. „Jaký první úder? Systém žádný nepřátelský cíl nezachytil.“

Po chvíli trapného ticha kdosi řekl: „Rakety jsou vyzbrojené jadernými hlavicemi.“

„Ano, o síle půldruhé megatuny. No a co?“

„Venku už je skoro tma. Vzhledem k poloze cíle bychom měli vidět záblesk.“

„Na to se můžete podívat na monitoru.“

„Ale venku je to lepší,“ namítl Raeder.

Jones se nervózně postavil. „Pane generále... právě mi skončila služba.“

„Jo, mně taky,“ přisadil si Raeder. Byla to z jejich strany jen zdvořilost. Fitzroy zde působil jako styčný důstojník Rady planetární obrany a důstojníci NORADu mu nepodléhali.

Fitzroy mávl rukou. „Já vám tady nevelím. Dělejte, jak myslíte. Jen bych vám všem rád připomněl, že v budoucnu spolu možná budeme trávit spoustu času.“

Raeder a Jones vyrazili poklusem k východu. Proběhli několikátunovými protiradiačními dveřmi a ocitli se na vrcholku Čejenské hory. Už se smrákalo a nebe bylo bez mráčku, oni však žádnou jadernou explozi na oběžné dráze neviděli.

„Mělo by to být přímo tady,“ ukázal Jones na oblohu.

„Možná jsme to propásli.“ Raeder ani nevzhlédl. Pak s ironickým úsměškem dodal: „Fakt si někdo myslí, že se sofon ještě někdy rozbalí do dvou rozměrů?“

„Je to hodně nepravděpodobné. Ta věc je inteligentní. Druhou šanci nám už nedá.“

„Protijaderný systém se teď dívá do kosmu. Na Zemi se snad už nemáme před čím bránit? I kdyby se ze všech teroristů přes noc stali bojovníci za mír, pořád je tu PTO, no ne? A o RPO mi ani nemluv. Ti chtějí jen rychle vykázat splněný úkol. Fitzroy je typický případ. Teď může podat hlášení, že první fáze planetárního obranného systému byla úspěšně dokončena, i když hardware protijaderného deštníku nechali prakticky beze změny. Jediným úkolem systému je zabránit sofonům, aby se rozbalily v nižších dimenzích poblíž pozemské orbity. Oproti nahánění nepřátelských střel je to vlastně mnohem primitivnější technologie, poněvadž jestli se cíl opravdu někdy objeví, zabere polovinu oblohy... Kapitáne, hlavně proto jsem chtěl na chvíli na vzduch, abych si s vámi promluvil. Proč se chováte tak dětinsky? Co měla znamenat ta poznámka o prvním úderu? Generála jste pořádně rozčílil. Copak nevidíte, jaký je to malicherný člověk?“

„Já jsem to myslel dobře.“

„Fitzroy je nejnadanější mediální pohádkář v celé armádě. Na tiskovce určitě neřekne, že šlo o systémovou chybu.“

Vsádím se, že oznámí úspěšný manévr. Tak to on a jemu podobní zkrátka dělají. Však uvidíte.“ Raeder si během řeči sedl na zem a toužebně vzhlédl k obloze, na které se zrovna začaly objevovat hvězdy. „Víte, Jonesi, jestli se sofon vážně znovu rozbalí, budeme jej moct zničit. To by byl opravdový úspěch.“

„A k čemu by to bylo? Ke sluneční soustavě se jich teď řítí celá náruč. Čert ví, kolik vlastně.“

Raeder měl ve tváři snový výraz. „Mimochodem, jeden čínský plukovník, kterého k nám nedávno převeleli, mi řekl, že u nich se o sofonech mluví v ženském rodě. Jednomu z nich dokonce začali říkat Tomoko.“⁵

*

Včera Čang Jüan-čchao vyplnil formuláře pro odchod do důchodu a naposledy vyšel z bran chemičky, v níž pracoval přes čtyřicet let. Jeho soused Lao Jang⁶ prohlásil, že dnes začíná Čangovo druhé dětství.

Podle Lao Janga člověk v šedesáti odhazuje břemeno čtyřicátníků a padesátníků, zatímco pomalost a nemoci sedmdesáti- a osmdesátiletých jej teprve čekají. V šedesáti si konečně může užívat života. Čangův syn a snacha mají oba stabilní zaměstnání, a i když se syn oženil pozdě, brzy mu představí vnuka. Současný dům by si se ženou nemohli dovolit, kdyby nedostali odškodné za demolici toho starého. V novém bydleli už rok...

Když nad tím Čang přemýšlel, bylo všechno v naprostém pořádku. Z toho pohledu musel uznat, že Lao Jang má pravdu. Jenže když tak vyhlížel z okna svého bytu v osmém

5 Sofon neboli č'-c', doslova „částice vědění“. Znak pro „částici“ je v japonštině běžně součástí ženských jmen, kde se vyslovuje „ko“.

6 „Lao“ neboli „starý“, se často používá před příjmením jako výraz úcty či důvěrnosti, když mluví oslovuje někoho staršího.

patře na blankytnou oblohu nad městem, neměl v duši ani kousek slunce, natož aby se cítil jako na počátku druhého dětství.

Lao Jang, křestním jménem Ťin-wen, byl středoškolský učitel v penzi, který Čangovi neustále opakoval, že pokud si chce užít podzimu života, musí se začít učit novým věcem. Říkal například: „Internet. S tím se dnes naučí i malé děcko, tak proč bys nemohl ty?“ Dodal, že Čangovou největší vadou je fakt, že nejeví sebemenší zájem o okolní svět. „Tvoje stará aspoň tu a tam ukápne slzu, když sleduje ty svoje mýdlové opery. Ale ty se na televizi nedíváš vůbec. Měl by ses zajímat, co se děje doma a ve světě. Jinak nežiješ naplno.“

Čang Jüan-čchao byl sice pekingský starousedlík, ale nepůsobil tak. V Pekingu dovedl i taxikář dlouze a informovaně rozebírat domácí a zahraniční události, ale Čang znal sotva jméno současného prezidenta. Jak se jmenuje premiér, to už nevěděl. A byl na to dokonce pyšný. Říkal, že vede klidný, vyrovnaný život obyčejného člověka a takovými hloupostmi se nehodlá zabývat. Prý s nimi nemá nic společného, a protože se o ně nikdy nezajímal, ušetřil si spoustu starostí a šedin. Jang Ťin-wen aktuální dění sleduje, každý den se dívá na večerní zprávy a na internetu se s ostatními blázny hádá o ekonomické politice a vlně jaderného zbrojení ve světě, až je rudý ve tváři, a co z toho kdy měl? Stát mu nezvýšil penzi ani o jüan. Jang však namítal: „Mluvíš nesmysly. Politika že je hloupá? Že s tebou nemá nic společného? Poslyš, Lao Čangu, každá významnější domácí a zahraniční událost, každý národní zákon a každá rezoluce OSN má na tvůj život nějaký dopad, ať už přímý, nebo nepřímý. Ty myslíš, že americká invaze do Venezuely se tě netýká? Já bych řekl, že na tvou penzi může mít větší než zanedbatelný vliv.“ Tenkrát se Čang zapáleným tirádám svého souseda jen smál. Dnes už však věděl, že Lao Jang měl pravdu.

Zazvonil a Jang mu otevřel. Vypadal, jako by se právě vrátil domů. Tvářil se mimořádně spokojeně. Čang se na něj podíval jako zoufalec v poušti, který po dlouhé době potkal jiného člověka a nehodlá se ho pustit.

„Hledal jsem tě. Kde jsi byl?“

„Skočil jsem si na trh. Viděl jsem tam tvoji starou.“

„Proč je celý činžák tak prázdný? Vypadá to tady jak v mauzoleu.“

„Protože není svátek.“ Jang se zasmál. „Tvůj první den na penzi. Ten pocit je úplně normální. Aspoň žes nikdy nedělal vedoucího. Manažeři snášejí důchod ještě hůř. Neboj, brzy si zvykneš. Pojď, podíváme se, co se děje v kulturním středisku, abychom se nějak zabavili.“

„Ne, to nechci. Ne proto, že jsem na penzi, ale... jak bych to řekl. Zkrátka kvůli tomu, co se děje v zemi, nebo spíš ve světě.“

Jang Ťin-wen na něj ukázal prstem a rozesmál se. „Co se děje ve světě? A já myslel, že nic podobného od tebe nikdy neuslyším.“

„Máš pravdu, já se o velkou politiku nikdy nestaral, jenže ona už je tak obrovská, že ji člověk nemůže dál ignorovat. Nikdy mě ani ve snu nenapadlo, že se může stát něco takového.“

„Lao Čangu, teď se asi nasměješ, ale já jsem si zase začal říkat, že máš možná pravdu ty. Všechny ty velké problémy mi připadají čím dál bezvýznamnější. Věř tomu nebo ne, ale na zprávy jsem se nedíval už dva týdny. O velkou politiku jsem se zajímal, protože mi jde o lidi. Kdysi jsme mohli aktuální dění aspoň trochu ovlivnit. Ale tohle? Na tohle jsou všichni krátkí. Tak proč si s tím dělat vrásky?“

„Přece nad tím nemůžeš jen tak mávnout rukou. Za čtyři sta let po nás bude veta!“

„Chm. To my dva budeme už dávno pod drnem.“

„A co naši potomci? Všichni pomřou jak mouchy.“

„To vadí víc tobě než mně. Syn v Americe je sice ženatý, ale děti nechce, takže je mi to jedno. Ale dynastie Čangů se protáhne na dalších deset generací, pokud všechno půjde dobře. To ti nestačí?“

Čang Jüan-čchao na svého souseda chvíli beze slova zíral a pak se podíval na hodinky. Zapnul televizi, kde právě běžely nejdůležitější zprávy dne:

Agentura AP informovala, že devěťadvacátého dne tohoto měsíce v 18.30 východního času provedl americký Národní obranný systém úspěšnou zkoušku, při níž byl zničen cvičný cíl napodobující dvourozměrný sofon na nízké oběžné dráze Země. Šlo o třetí test Národního obranného systému po jeho reorientaci na vesmírné hrozby. Posledním cílem byla odhozená reflexní fólie z Mezinárodní vesmírné stanice, která dosloužila loni v říjnu. Mluvčí Rady planetární obrany uvedl, že tento objekt o rozměrech tři tisíce metrů čtverečních úspěšně zničila střela vyzbrojená jadernou hlavicí. Znamená to, že pokud se některý sofon rozhodne rozvinout do nižších dimenzí, bude zničen dřív, než se stane hrozbou pro pozemní cíle.

„Jaká bláhovost. Sofon se nerozvine,“ řekl Jang a natáhl se po ovladači v Čangově ruce. „Přepni to. Možná chytíme opakování semifinále Ligy mistrů. Včera večer jsem usnul na gauči...“

„Na fotbal se dívej doma.“ Čang sevřel ovladač pevněji a odtáhl se od Janga. Zprávy pokračovaly:

Ošetřující lékař Ťia Wej-lin z 301. vojenské nemocnice dnes potvrdil, že akademik Ťia zemřel na hematologické nádorové onemocnění známé jako leukemie. Bezprostřední příčinou smrti bylo selhání orgánů a ztráta krve v pozdním stadiu choroby. Žádné anomálie se neprokázaly. Ťia Wej-lin, přední odborník na supravodivost, který se zasloužil o významný pokrok na poli supravodičů o pokojové teplotě, zemřel desátého dne tohoto měsíce. Informace, podle nichž Ťiaova smrt souvisí s útokem sofonů, jsou zcela nepodložené. Mluvčí Ministerstva

zdravotnictví uvedl, že několik dalších údajných obětí sofonů také zemřelo v důsledku běžných nemocí či nehod. Náš reportér na toto téma vyzpovídal známého fyzika Ting Iho:

Reportér: Jak vnímáte paniku, která se šíří v důsledku údajného působení sofonů na Zemi?

Ting I: Příčinou paniky je nedostatek veřejného povědomí o fyzice. Představitelé vlády a akademické obce to vysvětlili již mnohokrát: Sofony jsou pouhé mikroskopické částice, které, navzdory své vysoké inteligenci, mohou do makroskopického světa zasahovat jen minimálně. Pro lidstvo představují hrozbu ze dvou hlavních důvodů — jednak narušují fyzikální experimenty v částicových urychlovačích, jednak tvoří kvantově senzorickou formaci, jejímž prostřednictvím Trisolarané monitorují dění na Zemi v reálném čase. Sofon však ze své mikroskopické úrovně nemůže zabít ani působit jiné škody. Kdyby chtěl do makroskopického světa zasáhnout nějakým hmatatelnějším způsobem, musel by se rozvinout do nižších dimenzí. A i poté by jeho možnosti byly velmi omezené, protože rozvinutý sofon je v makroskopickém měřítku velmi slabý. A když dnes navíc máme k dispozici obranný systém, sofony by při každém rozvinutí riskovaly, že je zničíme. Myslím si, že masmédiá by měla veřejnosti podávat přesné a podložené informace a nepřispívat k panice, která nemá žádné racionální opodstatnění.

Vtom Čang Jüan-čchao uslyšel, že někdo bez zaklepání vešel do bytu a zavolal: „Lao Čangu!“ Chvilí předtím uslyšel těžké kroky na schodišti a hned věděl, o koho se jedná. Na návštěvu přišel Miao Fu-čchüan, další soused z jejich patra. Miao, o pár let mladší než Čang, vlastnil několik uhelných dolů v provincii Šan-si. V Pekingu bydlel ve velké vile a ve vedlejším bytě si vydržoval milenkou ze S'-čchuanu, která byla asi stejně stará jako jeho dcera. Když se sem nastěhoval, Čangovi a Jangovi jej víceméně ignorovali, až na občasné výtky ohledně nepořádku, který Miao nechával na chodbě. Časem však zjistili, že je to sice trochu vulgární,

ale zároveň dobrosrdečný a přátelský člověk. Jakmile správce jejich činžovního domu usmířil několik počátečních sporů, vzájemné vztahy mezi třemi sousedy se postupně ustálily. Miao jim sice prozradil, že svůj podnik převedl na syna, pořád byl však velmi zaměstnaný a „doma“ příliš času netrávil, takže třípokojevý byt většinou obývala jen mladá žena ze S'-čchuanu.

„Lao Miao, ty ses tady neukázal už několik měsíců! Zase jsi někde narazil na zlatou žílu?“ prohodil Jang Ťin-wen.

Miao Fu-čchüan si nenuceně vzal sklenici, napustil si z výdejníku pitnou vodu a hltavě se napil. Pak si otřel ústa a odpověděl: „Zlatým žílám odzvonilo. Doly mají problémy a já je musím hasit. Stát nám prakticky vyhlásil válku a tentokrát ji hodlá vyhrát. Zákony proti nepovolené těžbě sice nikdy moc nefungovaly, ale teď to s mými doly vidím černě.“

„Blýská se na horší časy,“ přikývl Jang, aniž odtrhl zrak od televize.

*

Muž ležel v posteli již několik hodin. Místnost měla jediné sklepní okno, kterým nyní pronikalo mdlé měsíční světlo. Chladné paprsky kreslily na podlaze jasné bílé skvrny. V příšeří vše vypadalo jako vytesané z žuly, jako by místnost byla hrobka.

Nikdo se nikdy nedozvěděl jeho pravé jméno, časem mu však všichni začali říkat druhý průvodce.

Celé hodiny se probíral vzpomínkami na svůj život. Když se ujistil, že na nic nezapomněl, protáhl si ztuhlé tělo, sáhl pod polštář a vytáhl pistoli, kterou si pomalu přiložil ke spánku. Vtom se mu před očima objevil text vykreslovaný sofonem:

Nedělej to. Potřebujeme tě.

„Můj Pane? Celý rok jsem každou noc snil o tom, že ses mi ozval, ale v poslední době nesním vůbec. Už jsem se bál, že mi to zůstane do konce života, nicméně vidím, že se mi sny vrátily.“

Nezdá se ti to. Komunikujeme s tebou v reálném čase.

Průvodce se studeně zasmál. „Takže je po všem. Na onom světě sny určitě nejsou.“

Vyžaduješ důkaz?

„Že se mrtvým nic nezdá?“

Že jsme to opravdu my.

„Dobře. Řekni mi něco, co nevím.“

Tvoje zlaté rybičky pomřely.

„Pcha! Co na tom. Za chvíli se s nimi setkám tam, kde není temnoty.“

Opravdu by ses měl jít podívat. Dnes ráno jsi byl duchem nepřítomen, zpola vykouřenou cigaretu jsi odhodil do akvária a nikotin rybičky zahubil.

Druhý průvodce otevřel oči, odložil zbraň a vykulil se z postele. Letargie jej rázem přešla. Nahmatal vypínač, rozsvítil a přešel k malému akváriu na nedalekém stolku. Pět zlatých rybiček plavalo ve vodě břichem vzhůru a mezi nimi nedopalek cigarety.

Poskytneme ti ještě jeden důkaz. Evans ti jednou poslal zašifrovaný dopis, ale šifra se změnila. Zemřel, než ti stačil předat nové heslo, a ty sis proto dopis nikdy nepřečetl. Heslo zní CAMEL, jako značka cigaret, které otrávil tvé rybičky.

Druhý průvodce kvapně otevřel notebook a počkal, až naběhne operační systém. Po tváři mu stékaly slzy. „Pane, můj Pane, opravdu jsi to ty? Opravdu mluvím s tebou?“ vyřázel ze sebe vzlykavě. Když počítač naběhl, druhý průvodce otevřel přílohu e-mailu od Evanse ve speciální aplikaci Pozemsko-trisolaranské organizace. Do příslušné kolonky zadal heslo, a když se před ním objevil text, byl už natolik rozrušený, že se na čtení nedokázal vůbec soustředit.

Padl na kolena a zvolal: „Pane! Opravdu jsi to ty!“ Když se uklidnil, vzhlédl a se slzami v očích vydechl: „Nikdo nás nevaroval před razií na setkání, kterého se zúčastnila velitelka, ani před léčkou v Panamském průplavu. Proč ses k nám obrátil zády?“

Bojíme se vás.

„Protože naše myšlenky nejsou transparentní? Přece víš, že na tom nezáleží. Všech schopností, kterých se ti nedostává — klamu, úskoku, přetvářky a umění dezinformace —, budeme využívat my ve tvých službách.“

My ale nevíme, zda mluvíš pravdu. A i kdyby ano, báli bychom se stejně. Vaše bible mluví o zvířeti zvaném had. Kdyby se ti had připlazil k nohám a řekl, že ti bude sloužit, přestal by ses jej bát? Přestal by ses jej štítit?

„Kdyby mluvil pravdu, přemohl bych strach a odpor a přijal bych jej do svých služeb.“

To by nebylo snadné.

„Ovšemže nebylo. Já vím, že had už tě jednou kousl. Jakmile jsme navázali komunikaci v reálném čase a tys zodpověděl naše otázky, nebyl důvod, abys nám prozrazoval úplně všechno, například jak jsi obdržel první zprávu ze Země nebo jak jsi vyrobil sofony. Necháпали jsme to — nekomunikovali jsme přece přímým přenosem myšlenek, tak proč jsi důkladněji nevážil, které informace nám předáš?“

V našem světě, zejména v technologické éře, existují formy komunikace, které nevyžadují přenos myšlenek. Transparentní komunikace se však stala kulturní a společenskou zvyklostí. Asi to pro vás není snadno pochopitelné, stejně jako my mnohdy nechápeme vás.

„Neumím si představit, že klam a úskok ve vašem světě vůbec neexistuje.“

Existuje, je ale mnohem prostší než ten váš. Například ve válce protivníci užívají falešných identit, ale pokud jedna strana

pojme podezření a vznese přímý dotaz, druhá obvykle přízná pravdu.

„To je neuvěřitelné.“

I vy jste pro nás neuvěřitelní. Na policiče máš knihu s názvem *Romance o třech královstvích*.

„Myslíš *Příběhy tři říší*?⁷ Té bys nerozuměl.“

Něčemu přece jen rozumíme. Podobně jako může laik porozumět vybraným úsekům matematické monografie, pokud vynaloží značné duševní úsilí a naplno využije svou představitost.

„Ta kniha popisuje úskoky a intriky nejvyššího kalibru.“

Před našimi sofony však lidé nic neutají.

„Kromě vlastních myšlenek.“

Ano. Čist myšlenky sofony nedokážou.

„Určitě už víš o projektu Mandala.“

Víme víc než ty. Brzy má být spuštěn. Proto se na tebe obracíme.

„Co si o něm myslíš?“

Totéž co ty, když se díváš na hada.

„Jenže biblický had lidem zprostředkoval poznání. Oproti tomu projekt Mandala⁸ tě navede do labyrintu, který pro tebe bude obzvlášť záludný a zrádný. My ti pomůžeme nalézt cestu ven.“

Rozdíl v mentální transparentnosti je pro nás dalším důvodem, proč musíme lidstvo zcela vyhladit. Pomož nám, prosím, a my slibujeme, že vás vyhladíme.

7 Historický epos připisovaný Luo Kuan-čungovi (přibližně 1330–1400). *Příběhy tři říší* vyprávějí o konfliktu tří regionálních mocností z období mezi koncem dynastie Východní Chan (184 n. l.) a obnovením císařství pod dynastií Ťin (280 n. l.). Dílo proslulo barvitými postavami, válečnými scénami a politickými intrikami.

8 Mandala — v sanskrtu „kruh“, přeneseně kruhové obrazce či ornamenty, které v některých východních kulturách slouží jako pomůcky k meditaci — pozn. překl.

„Můj Pane, ale tvůj způsob vyjadřování je problematický. Je to samozřejmě dáno tím, že máš ve zvyku mluvit beze zbytku upřímně, jenže v našem světě platí, že pokud chceš říct, co si myslíš, musíš to vyjádřit eufemisticky. Tvé úmysly jsou sice v souladu s ideály PTO, ale takto přímá formulace by mohla některé členy odradit a mít nepředvídané následky. Samozřejmě nevyklučuji, že i eufemismy ti zůstanou navždy cizí.“

Právě proto, že si navenek vyjadřujete deformované myšlenky, nám výměna informací v lidské společnosti, a obzvlášť ve vaší literatuře, připadá jako neproniknutelné bludiště. Pokud vím, PTO se ocitla na pokraji zhroutení.

„Protože jsi nás opustil. Ony dva nečekané údery, které jsem zmínil, byly smrtící a frakce Loajalistů se rozpadla. Dnes organizaci udržují už jen Adventisté. Asi ti neprozradím nic nového, ale nejvíce ze všeho utrpěla naše morálka. To, že ses k nám obrátil zády, bylo dosud nejtěžší zkouškou naší víry. Můj Pane, bez tvé podpory PTO dlouho nevydrží.“

Další technologie vám už dát nemůžeme.

„To ani není třeba. Stačí, když s námi obnovíš kontakt prostřednictvím sofonů.“

Samozřejmě. Nejprve však PTO musí splnit příkaz, který sis právě přečetl. Evansovi jsme jej vydali krátce před jeho smrtí a on jej přeposlal vám. Vy jste jej však nikdy nedešifrovali.

Průvodce si vzpomněl na Evansův e-mail a pozorně si jej přečetl.

Jednoduchý úkol, nemyslíš?

„Ano, nejde o nic složitého. Opravdu je to ale tak důležité?“

Bývalo to pouze důležité. Ale dnes, vzhledem k projektu Mandala, je to životně důležité.

„Proč?“

Odpověď přišla až za chvíli.

Evans věděl proč, zdá se však, že se s tím nikomu nesvěřil. A dobře udělal. Měli jsme štěstí. Nikdo jiný to vědět nepotřebuje.

Průvodce samou radostí spráskl ruce. „Můj Pane, ty ses naučil skrývat své myšlenky! To je pokrok!“

Evans nás naučil mnohé, stále jsme však na začátku, neboli jeho slovy: na úrovni pětiletého dítěte. Příkaz, který vám rozeslal, obnáší jednu ze strategií, které se naučit ani nedokážeme.

„Myšlíš tuto část: ‚Nechceme vzbudit pozornost, a proto nesmí vyjít najevo, že za tím stojí PTO‘? Já myslím... zkrátka, pokud je cíl tak důležitý, je takový požadavek zcela přirozený.“

Pro nás je to velmi složitý plán.

„Dobře. Úkol splním v souladu s Evansovým přáním. Můj Pane, uvidíš, že tě nezklameme.“

*

V jednom z odlehlých koutů nezměrného oceánu informací zvaného internet se skrýval jiný odlehlý kout a v tom ještě jeden a pak další. A v nejtemnější hlubině toho nejdělejšího kouta se k životu probudil virtuální svět.

Pod studeným cizím sluncem nestála ani pyramida, ani sídlo OSN, ani obří kyvadlo, jen širé, hmatatelné prázdno, jako obří tabule zmrzlého kovu.

Na obzoru se vynořil král Wen z dynastie Čou. Na sobě měl roztrhaný hábit, u pasu zašlý bronzový meč a tvář měl špinavou a vrásčitou jako vnitřní stranu kožešiny, která mu seděla na ramenou. V očích mu však jiskřilo a v zorničkách se mu lesklo vycházející slunce.

„Haló!“ křikl. „Je tu někdo?“

V nezměrném prázdnu jeho hlas okamžitě utonul. Král Wen ještě chvíli volal a pak si vyčerpaně sedl na zem a zrychlil herní čas. Sledoval, jak se slunce mění v létavice

a létavice zpátky ve slunce, jak slunce Stabilních ér opisují na nebi oblouky jako závaží kyvadlových hodin a jak dny a noci Chaotických ér připomínají divadlo, ve kterém se zbláznil osvětlovací systém. Přestože čas běžel zrychleně, krajina sama se neměnila. Kolem Wena se dál prostírala táž věčná, kovová pustina. Na nebi tančily tři létavice a král Wen zmrzl v rampouch. Pak jedna létavice přerostla ve slunce, a když se gigantický ohnivý disk ocitl v nadhlavníku, změnil se rampouch ve vatru. Než se z něj stala hromádka popela, král Wen si dlouze povzdechl a ukončil hru.

*

Třicet důstojníků pozemských, námořních a vzdušných sil upřelo zrak na emblém v rudém poli — stříbrnou hvězdu, která vysílala do čtyř směrů paprsky v podobě ostrých mečů. Po obou stranách hvězdy se vyjímalý čínské znaky pro osmičku a jedničku.⁹ Byly to insignie Kosmických sil ČLOA.

Generál Čchang Wej-s' pokynul ostatním, aby si sedli. Pak si položil služební čepici na jednací stůl a řekl: „Slavnostní zřízení kosmických sil proběhne zítra, kdy také obdržíte uniformy a odznaky. Nicméně od této chvíle, soudruzi, jsme příslušníky stejné složky ozbrojených sil.“

Důstojníci u stolu se po sobě podívali. Patnáct jich na sobě mělo uniformu vojenského námořnictva, devět vojenského letectva a šest pozemních sil. Když se obrátili zpátky na generála Čchanga, jen stěží skrývali nechápavý výraz.

Generál Čchang s úsměvem vysvětlil: „Překvapivý poměr, že ano? Z rozsahu stávajícího vzdušného a vesmírného programu nelze vyvozovat závěry o připravovaných kosmických silách. Vesmírná plavidla, až nadejde jejich

9 Insigniemi Čínské lidové osvobozené armády je rudá hvězda s vepsanou osmičkou a jedničkou.

čas, budou zřejmě ještě větší a personálně náročnější než současné letadlové lodě. Základem budoucích válek v kosmickém prostoru bude vysoká tonáž a mimořádná odolnost bojových platform a spíše než vzdušné bitvy budou samotné střety připomínat ty námořní. S tím rozdílem, že bojiště nebude dvou-, nýbrž trojrozměrné. Kosmické síly proto musejí vycházet především z námořnictva. Já vím, všichni jsme předpokládali, že základem budou vzdušné síly, což znamená, že soudruzi z námořnictva možná nejsou optimálně připraveni. Nedá se nic dělat, musíte se co nejrychleji zorientovat.“

„Pane, my jsme vůbec nic netušili,“ ozval se Čang Pej-chaj. Wu Jüe vedle něj seděl nehnutě a vzpřímeně jako pravitko, Čang Pej-chaj však neomylně vycítil, že v jeho klidném, vyrovnaném pohledu cosi uhaslo.

Čchang Wej-s' jen přikývl a pokračoval. „Námořnictvo nemá k vesmíru koneckonců zase tak daleko. Copak neříkáme ‚kosmické lodě‘ namísto ‚kosmických letounů‘? To proto, že oceán a vesmír odedávna vnímáme podobně.“

Nálada v místnosti se poněkud uvolnila. „Soudruzi, nás jednatřicet v současné chvíli představuje veškeré Kosmické síly Čínské lidové osvobozené armády. Co se budoucí vesmírné flotily týče, příslušný základní výzkum probíhá ve všech vědních disciplínách, se zvláštním důrazem na kosmický výtah a fúzní motory pro ta největší plavidla... My však máme jiný úkol — vytvořit teoretický rámec pro vedení boje v kosmickém prostoru. Nebude to snadné, jelikož s tímto typem vojenských operací nemáme žádnou zkušenost, přesto však na základech, které zde položíme, bude stát celá budoucí vesmírná flotila. Kosmické síly tedy zpočátku budou jakousi vojenskou akademií. My, kteří jsme se dnes u tohoto stolu sešli, se v první řadě ujmeme organizace této akademie a poté vybereme početnou skupinu odborníků a výzkumníků, kteří se k nám připojí.“

Čchang se postavil a přešel k insigniím na stěně, odkud se obrátil na ostatní se slovy, která si budou pamatovat do konce života. „Soudruzi, kosmické síly čeká dlouhá a nesnadná cesta. Počáteční odhady říkají, že jen základní výzkum napříč obory bude trvat nejméně padesát let. A praktických technologií vesmírných cest v masovém měřítku se dočkáme až za další století. Od dokončení prvních plavidel pak naše složka bude potřebovat dalších sto padesát let, než dosáhne plánované velikosti. V plně bojeschopném stavu budeme za několik set let. Soudruzi, všichni jistě chápete, co to znamená. Nikdo z nás se do vesmíru nikdy nepodívá, natož aby se dožil stavby kosmické flotily. Možná se nedožijeme ani prvního reálného modelu. První generace palubních důstojníků a řadových námořníků se narodí nejdříve za dvě staletí. A dvě stě padesát let nato se pozemská flotila střetne s mimozemskými útočníky. Na palubě těch lodí bude sloužit patnáctá generace našich vnoučat.“

V celé místnosti se rozhostilo dlouhé ticho. Všichni přítomní v duchu vyhlíželi do olověné budoucnosti ztracené v mlhách času, odkud k nim pronikal jen slabý lesk plamenů a krve. V té chvíli si to, jak krátký je lidský život, uvědomili tíživěji než kdykoli dříve. V duchu se přenesli přes to nepředstavitelné časové rozpětí ke svým potomkům a vrhli se s nimi do té krvavé řeže, do ledové náruče vesmíru, kde se nakonec setkají osudy a duše všech vojáků.

*

Když se Miao Fu-čchüan vrátil, jako obvykle pozval Čang Jüan-čchaa a Jang Ťin-wena k sobě na skleničku. Jeho s'čhuanská přítelkyně mezitím připravila opulentní hostinu. Nad kořalkou se Miao zmínil, že byl ráno ve Stavební bance vybrat peníze, a Čang se jej zeptal, jak pořídil.

„Copak jste to neslyšeli?“ podivil se Miao. „V bankách se teď lidi můžou ušlapat. U přepážek se mačkali jak sardinky.“

„A co tvoje peníze?“ prohodil Čang.

„Něco mi dali. Ale zbytek zmrazili. Zločinci.“

„I ta trocha určitě dělá víc, než máme my všichni dohromady,“ podotkl Čang.

„Ve zprávách říkali,“ hlásil Jang, „že jakmile panika trochu ustoupí, začne vláda účty postupně rozmrazovat. Zpočátku nejspíš jen pár procent, ale situace se nakonec zase vrátí k normálu.“

„To doufám,“ zabručel Čang. „Stát udělal chybu, když o válce začal mluvit tak brzy. Není divu, že lidi zpanikařili. Teď každý kope jen sám za sebe. Pochybuju, že někoho zajímá obrana Země za čtyři sta let.“

„A to není ten největší problém,“ poznamenal Jang. „Už jsem to párkrát říkal a řeknu to znova — míra úspor v Číně je časovaná bomba. No nemám pravdu? Vysoké úspory, nízké sociální zabezpečení. Lidé mají vše, co v životě našetřili, uložené v bankách, takže pak při každé špatné zprávě začnou šílet.“

„Co myslíte,“ nadhodil Čang, „jak bude vypadat ta jejich válečná ekonomika?“

„Všechno to přišlo hodně najednou. Nikdo asi moc netuší, co od toho čekat, navíc spousta nových ekonomických zákonů se teprve připravuje. Jedno je ale jisté — blýská se na horší časy.“

„Ale blbost. My dříve narození jsme to zažili už kolikrát. Počítám, že to bude podobné jako šedesátá léta,“ prohlásil Miao.

„Mně je jen líto našich dětí,“ pokrčil rameny Čang a vypil sklenku na ex.

Vtom je všechny upoutala halasná znělka v televizi. To dnes byl povědomý zvuk, jelikož dokázal lidi přimět,

aby ustali v práci a zpozorněli, fanfára, která v poslední době uváděla mimořádné zprávy stále častěji. Tři postarší muži si vzpomněli, že v osmdesátých letech minulého století byly mimořádné zprávy na denním pořádku, ale v následném období míru a prosperity se téměř vytratily.

Vysílání začalo:

Podle našeho stálého zpravodaje v sídle Organizace spojených národů mluvčí OSN na právě skončené tiskové konferenci uvedl, že se v nejbližší době uskuteční zvláštní zasedání Valného shromáždění, které se bude zabývat problémem eskapismu. Zasedání svolali stálí členové Rady planetární obrany, kteří chtějí mezinárodní společenství dotlačit ke konsenzu vůči eskapistickým tendencím a k vypracování odpovídajících mezinárodních pravidel.

Shrňme si krátce historii a význam eskapistického hnutí.

Doktrína eskapismu přišla na svět v důsledku trisolaranské krize. Její hlavní zásada říká, že jelikož Trisolarané zmrazili pozemský vědecko-technologický pokrok, nemá smysl čtyři staletí plánovat obranu Země a sluneční soustavy. Vzhledem k limitům vědeckého rozvoje by podle eskapistů bylo užitečnější postavit vesmírná plavidla, na jejichž palubě by zlomek lidstva unikl ze Země. Údajně bychom tak zachránili alespoň část naší civilizace.

Eskapisté pracují se třemi možnými scénáři. Zaprvé „Nový svět“, tedy představa, že bychom mezi hvězdami našli planetu, která by nám poskytla náhradní domov. To by bylo samozřejmě ideální řešení, neobešlo by se však bez vysokých navigačních rychlostí a i ta nejkratší cesta by trvala velmi dlouho. Vzhledem k budoucím limitům vědecko-technologického rozvoje jde o málo pravděpodobný scénář. Zadruhé „Nomádská civilizace“ — lidstvo by našlo stálý domov na generačních lodích, na nichž by uprchlo před útočníky. Civilizace jako nekonečná pouť. Tento scénář však čelí stejným obtížím jako Nový svět, ačkoli klade větší důraz na technologie uzavřeného ekosystému.

Nicméně i generační loď je daleko za hranicemi našich současných možností. A zatřetí „Dočasné útočiště“. Jakmile Trisolární osídlí sluneční soustavu, možná navážou aktivní spolupráci s lidmi v exilu. Časem by mohlo dojít k uvolnění vztahů a lidé by se mohli vrátit domů a v omezené míře s Trisolarany koexistovat. Dočasné útočiště sice platí za nejrealističtější možnost, stále však obnáší řadu neznámých.

Nedlouho po zrodu eskapismu světová média oznámila, že Spojené státy a Rusko, dva hegemoni na poli vesmírných technologií, začaly v utajení pracovat na plánu úniku ze Země. Vlády obou zemí sice tyto zprávy dementovaly, avšak pobouření mezinárodního společenství časem přerostlo v hnutí za „socializaci technologií“. Na třetím zvláštním zasedání OSN početná skupina rozvojových zemí vznesla požadavek, aby Spojené státy, Rusko, Japonsko, Čína a Evropská unie poskytly pokročilé technologie, včetně těch, které se týkají letectví a kosmonautiky, zdarma celému mezinárodnímu společenství, tak aby všechny lidské národy měly tvář v tvář trisolární krizi stejnou šanci. Příznivci hnutí za socializaci technologií podpořili svůj argument precedentem — na počátku jednadvacátého století několik významných evropských výrobců léčiv vybíralo vysoké licenční poplatky od afrických zemí za moderní léčbu AIDS, což vedlo k silně medializovanému soudnímu procesu. Pod tlakem veřejného mínění a vzhledem k překotnému šíření nemoci po africkém kontinentu se výrobci léčiv před prvním soudním stáním vzdali nároku na patent. Naše planeta dnes čelí existenční hrozbě a vyspělé země mají vůči lidstvu povinnost zpřístupnit své technologie celému světu. Hnutí za socializované technologie se od občanů rozvinutých zemí dočkalo jednomyslné odezvy, a dokonce si získalo podporu některých členských států EU, ovšem Rada planetární obrany všechny související iniciativy smetla ze stolu. Na pátém zvláštním zasedání Valného shromáždění OSN předložili zástupci Číny a Ruska plán „omezené

socializace technologií“, podle něž by pokročilé technologie měly být zpřístupněny všem stálým členům RPO. Spojené státy a Spojené království však návrh vetovaly. Americká vláda uvedla, že žádná podoba socializace technologií není realistická, že jde o naivní myšlenku a že pro Spojené státy je za stávajících okolností národní bezpečnost spolu s planetární obranou nejvyšší prioritou. Odmítnutí návrhu omezené socializace technologií způsobilo rozkol mezi technologickými mocnostmi a vzájemným půtkám nakonec padl za oběť i plán zřízení sjednocených kosmických sil Země.

Krach hnutí za socializaci technologií měl dalekosáhlé dopady a lidé si v jeho důsledku uvědomili, že i tvář v tvář trisolární krizi zůstává jednota a spolupráce lidské rasy vzdáleným snem.

Zakladateli hnutí byli právě eskapisté. Jen pokud mezinárodní společenství v tématu eskapismu dosáhne konsenzu, dokáže přemostit propast mezi zeměmi prvního a třetího světa, jakož i mezi samými průmyslovými mocnostmi. Právě v této atmosféře se příští zvláštní zasedání OSN bude odehrávat.

„To mi připomnělo,“ prohodil Miao Fu-čchüan. „Ta informace, kterou jsem vám před pár dny prozradil po telefonu, je věrohodná.“

„Která informace?“

„O uprchlickém fondu.“

„Lao Miao, jak můžeš něčemu takovému věřit? Zrovna ty, takový pragmatik,“ zamračil se na Miaa Jang Ťin-wen.

„Ne, počkej,“ zamával rukama Miao. Pak ztišil hlas a několikrát přeskočil pohledem z Janga na Čanga a zpátky. „Ten kluk se jmenuje Š' Siao-ming. Proklepl jsem si ho skrz různé zdroje a zjistil, že jeho tatík, jistý Š' Čchiang, dělá bezpečáka u RPO! Předtím šéfoval městské protiteroristické jednotce a teď má na starost boj proti PTO při Radě

planetární obrany. Tady mám na jeho oddělení číslo. Klidně si tam zavolejte, jestli mi nevěříte.“

Jeho dva sousedé si vyměnili pohled. Jang se zasmál, popadl láhev a nalil si další sklenku. „A i kdyby to byla pravda, co my s tím? Koho zajímá nějaký uprchlický fond? Jak bych si jej mohl dovolit?“

„Přesně tak. Ten je akorát pro vás boháče,“ přisadil si ztěžklým jazykem Čang.

Jang náhle ožil. „A jestli to pravda je, pak jsou tam nahoře pěkní volové! Vzít roha by snad měl výkvět našich potomků, no ne? Co je to za nesmysl, prodávat místa každému, kdo si je může dovolit? K čemu je takový program?“

Miao na něj ukázal prstem a rozesmál se. „Jangu, Jangu, vidím ti až do žaludku. Tobě jde hlavně o vlastní potomky, že? Vždyť synátor i snacha jsou oba vědci s doktorátem. Elity. Takže tvůj vnuk a pravnuci budou nejspíš taky elity.“ Pozvedl sklenku a pokývl hlavou. „Ale když se to vezme kolem a kolem, všichni by si měli být rovni, no ne? Proč by elity měly dostávat něco zadarmo?“

„Jak to myslíš?“

„Nic není zadarmo. To je zákon přírody. A já utratím balík, abych rodu Miaů zajistil budoucnost. Což je taky zákon přírody.“

„Proč je vůbec něco takového na prodej,“ namítl Jang. „Uprchlíci budou mít povinnost založit novou lidskou civilizaci. Samozřejmě že výkvět té stávající je k tomu nejvhodnější. Ale posílat do vesmíru spolek pracháčů...“ Jang si odfrkl. „K čemu to? Chm.“

Miao, který se dosud poněkud rozpačitě culil, najednou zvažněl a namířil na Janga baculatý ukazováček. „Já vždycky věděl, že se na mě díváš skrz prsty. I kdybych měl víc peněz než šejk, pro tebe budu vždycky jen vulgární zbohatlík, že je to tak?“

„Jak to se mnou mluvíš!“ rozhorlil se pod vlivem alkoholu Jang.

Miao plácl do stolu a vstal. „Jang Ťin-wene, ty tvoje výlevy už nehodlám poslouchat. Jdu —“

Vtom do stolu bouchl i Čang, třikrát hlasitěji než Miao. Převrátil při tom dvě sklenky a mladá S'čchuanka polekane vyjekla. Ukázal na oba své společníky prstem. „Fajn. Ty jsi elita a ty máš peníze. A co jsem, do prdele, já? Obyčejný chudáš. Koho zajímá, že můj rod nemá budoucnost, že?“ Ostatní čekali, že každou chvíli převrhne i stůl, Čang se však silou vůle ovládl, otočil se na patě a odkráčel. Jang jej následoval.

*

Druhý průvodce opatrně vpustil do akvária novou zlatou rybku. Stejně jako Evans měl rád samotu, i on však potřeboval společnost živých tvorů — tedy kromě lidí. S rybičkami často mluvil jako s Trisolarany. Byly to dva živočišné druhy, pro jejichž dlouhodobou existenci na Zemi byl ochoten udělat cokoli.

Vtom se mu na sítnici objevil text sofonu:

Nedávno jsme si znovu pročítali *Příběhy tří říší*. Měl jsi pravdu. Klam a úskok jsou umění, podobně jako značení na hadí kůži.

„Můj Pane, opět mluvíš o hadovi.“

Čím krásnější má had značení, tím působí hrozivěji. Zpočátku nám nevadilo, že část lidí ze Země uprchne — hlavně že přestanou existovat ve sluneční soustavě. Nyní jsme však změnilí názor a rozhodli se, že lidstvu v úniku zabráníme. Nemůžeme dovolit, aby nepřítel, jehož myšlenky jsou pro nás zcela nečitelné, dál přežíval jinde ve vesmíru. To by bylo velmi nebezpečné.

„Máš nějaký konkrétní plán?“

Naše flotila upravila plán bojového nasazení. Rozdělí se do čtyř skupin, které zaujmou postavení v Kuiperově pásu¹⁰ a sluneční soustavu obklíčí.

„Pokud se lidé opravdu rozhodnou uprchnout, tvá flotila přiletí příliš pozdě, než aby s tím mohla něco udělat.“

To je pravda, a proto potřebujeme tvou pomoc. PTO má ode dneška nový úkol — zabránit lidem v úniku, nebo jejich plány alespoň pozdržet.

Průvodce se usmál. „Můj Pane, toho se vážně nemusíš bát. K žádnému masovému úprku ze Země nikdy nedojde.“

Přesto není vyloučeno, že lidstvo i navzdory omezenému technologickému vývoji jednoho dne postaví generační lodě.

„Největší překážkou masového exodu není technologie.“

Co tedy? Neshody mezi státy? Na příštím zasedání OSN se tento problém možná vyřeší, a pokud ne, vyspělé země odpor svých rozvojových partnerů snadno překonají a prosadí si své.

„Největší překážkou nejsou ani neshody mezi státy.“

Tak co tedy?

„Neshody mezi lidmi. Otázka, kdo poletí a kdo zůstane.“

To se nám nejeví jako problém.

„Ani nás to zpočátku netrápilo. Ukázalo se však, že je to nepřekonatelná překážka.“

Můžeš to vysvětlit?

„Možná jsi důkladně obeznámen s historií lidstva, ale tomuhle zřejmě nebudeš rozumět: otázka, kdo poletí a kdo zůstane, vychází ze základních hodnot humanismu, které byly v minulosti hnací silou civilizačního pokroku. Jenže

10 Kuiperův pás je oblast sluneční soustavy, která se prostírá od oběžné dráhy Neptunu, zhruba třicet astronomických jednotek (AU) od Slunce, do vzdálenosti zhruba padesáti AU od Slunce. Nachází se v ní mimo jiné Pluto a dvě další trpasličí planety.

tváří v tvář existenční hrozbě se z nich stává past. Většina lidí si zatím ještě neuvědomuje, o jak smrtelnou hrozbu se jedná. Věř mi, Pane, z té pasti žádný člověk nikdy neunikne.“

*

„Strejdo Čangu, musíš se rozhodnout hned teď. Na všechno podstatné ses už vyptal a nejsou to koneckonců malé peníze,“ řekl Š' Siao-ming. Tvářil se klidně jako Buddha.

„O peníze nejde. Ten plán vážně existuje? V televizi říkali —“

„Televizi nevěř. Nedávno mluvčí vlády varoval, že rozmrazení účtů nepřipadá v úvahu, a přitom za dva týdny bylo všechno jinak... Použij svůj rozum. Jsi obyčejný člověk a jde ti o přežití vlastního rodu. Myslíš, že prezidentovi nebo premiérovi nejde o přežití čínských občanů? Že OSN nejde o pokračování lidské rasy? Pravda je taková, že na příštím zvláštním zasedání se bude projednávat mezinárodní plán spolupráce na projektu Ústup. Je to naléhavé.“

Čang Jüan-čchao pomalu přikývl. „Zní to logicky. Pořád mám ale pocit, že nějaký útěk je na hodně dlouhé lokte. Proč bych se měl o něj starat už dnes?“

„Strejdo Čangu, copak to nechápeš? Tady nemluvíme o staletích. Kdyby flotila uprchlíků odstartovala až za čtyři sta let, Trisolarané by ji snadno chytili.“

„Na kdy se teda plánuje start?“

„Brzo budeš mít vnuka, že?“

„Ano.“

„Ručím ti, že ten kluk se startu dožije.“

„Bude mezi uprchlíky?“

„Ne, to je vyloučeno. Ale jeho vnuk by mohl.“

„Takže...“ Čang si to v duchu spočítal, „... za sedmdesát, osmdesát let.“

„To přidej. Až vláda vyhlásí válečný stav nouze, začne brzdit populační růst, takže počítej čtyřicet let na generaci. Lodě odstartují asi za sto dvacet let.“

„To je hodně brzo. Stihnou je postavit včas?“

„Strejdo Čangu, vezmi si, jak svět vypadal před sto dvaceti lety. V Číně pořád vládla dynastie Čching! Z Chang-čou do Pekingu to trvalo měsíc a císař se musel několik dní natřásat v nosítkách, když se chtěl přestěhovat do letního sídla. Dnes se za tři dny dostaneš ze Země na Měsíc. Technologie jde dopředu pořád rychleji. A když teď navíc celý svět pumpuje veškerou energii do vesmírných technologií, pak není pochyb, že všechny únikové lodě budou za sto dvacet let hotové.“

„Nebude taková vesmírná cesta děsně nebezpečná?“

„To ano, ale Země na tom nebude líp. Vždyť se podívej, co se kolem nás děje už dnes. Většinu našich ekonomických zdrojů polyká stavba vesmírné flotily, což určitě není komerční zboží a nikomu nepřinese ani jüan zisku. Životní úroveň už bude jen klesat. A když k tomu připočteš, kolik lidí v téhle zemi žije, brzo bude problém všechny nakrmit. A to nemluvím o mezinárodní situaci. Rozvojové země nemají jak uprchnout a vyspělé státy se s nimi odmítají podělit o technologie. Chudší a menší země se ale nevzdají. Vždyť už dnes hrozí, že odstoupí od Smlouvy o nešíření jaderných zbraní. V budoucnu můžou sáhnout k ještě extrémnějším krokům. Nakonec se můžeme dočkat další světové války, dávno před přiletím mimozemské flotily. Kdo ví jak bude žít generace tvých pravnuků. Mimochodem, ty únikové lodě budou vypadat úplně jinak, než jak si je většina lidí nejspíš představuje. Srovnání s Šen-čou nebo ISS je úplně mimo. Únikové lodě budou obrovské, každá jako malé město s kompletním uzavřeným ekosystémem. Spíš jako mrňavá Země. Lidé by na jedné z nich mohli žít navěky, bez přísunu zásob a materiálu zvenčí. Ale hlavně budou

mít hibernaci. To ostatně umíme už dnes. Budoucí pasažéři většinu času prospí ve stavu, kdy za sto let zestárnou o jediný den, a vzbudí se, teprve když narazí na obyvatelný svět nebo pokud s Trisolarany uzavřou mír a vrátí se do sluneční soustavy. No není to podstatně lepší než živořit na Zemi?“

Čang nad tím mlčky přemýšlel.

Š' Siao-ming pokračoval: „Na druhou stranu si nesmíme nic malovat, vesmírné cesty jsou nebezpečné, ne že ne. Nikdo netuší, co může uprchlíky v kosmu potkat. Já vím, že ti jde hlavně o zachování rodu, ale nedělej si s tím vrásky...“

Čang se naježil. „Jak můžete vy mladí něco takového říkat? Jak si nemám dělat vrásky?“

„Nechej mě domluvit, strejdo Čangu. Tak jsem to nemyslel. Chtěl jsem jen říct, že i kdyby se tví potomci do vesmíru nedostali, ten fond je pořád výhodný. Jakmile se otevře veřejnosti, cena vyletí do oblak. Na světě je spousta boháčů a možnosti investování budou čím dál omezenější. Navíc hromadění čehokoli je už dnes trestné a čím víc peněz člověk má, tím víc myslí na zachování vlastní linie, no ne?“

„Jo, to je pravda.“

„Strejdo Čangu, mluvím s tebou naprosto otevřeně. Uprchlíkový fond je zatím ve zkušební fázi a nabízí ho jen hrstka interních prodejců. Ani pro mě nebylo jednoduché dostat se na seznam. No nic, až si to promyslíš, brnkni mi a já ti pomůžu s papírováním.“

Když Š' Siao-ming odešel, Lao Čang zůstal stát na balkonu. Zahleděl se na oblohu, která líně visela nad smogovým oparem města, a pomyslel si: *Děti moje, opravdu vás děda pošle někam, kde noc nikdy nekončí?*

*

Když se král Wen z dynastie Čou vrátil do opuštěného světa *Tří těles*, vycházelo zrovna drobné slunce. Sice příliš nehrálo, alespoň však vrhalo na okolní krajinu jasné světlo. Dokonalá rovina byla úplně prázdná.

„Je tady někdo? Haló!“

Vtom mu zasvitlo v očích, když spatřil, že zpoza obzoru k němu někdo cválá na koni. Jakmile v jezdcí zdálky poznal Newtona, začal divoce mávat rukama a rozběhl se k němu. Newton jej rychle dostihl, přitáhl koni uzdu, seskočil na zem a chvatně si upravil paruku.

„Na koho tady voláš? Kdo tu zatracenou hru znovu spustil?“

Král Wen neodpověděl. Jen vzal Newtona za ruku a naléhavě řekl: „Soudruhu, můj drahý soudruhu, poslouchej. Pán nás neopustil. Tedy opustil, ale ne bezdůvodně — a brzy nás zase bude potřebovat. On...“

„Já vím,“ přerušil jej netrpělivě Newton a vytrhl se mu. „Sofony se spojily i se mnou.“

„To tedy znamená, že nám všem poslaly hromadnou zprávu. Výborně. Alespoň se už nestane, že si někdo v organizaci bude uzurpovat kontakt s Pánem.“

„Chceš říct, že organizace pořád existuje?“ Newton si otřel kapesníkem pot z čela.

„Ovšemže existuje. Loajalisté se po globální razii úplně rozpadli a Survivalisté se odtrhli a jsou teď nezávislí. Zbyli jen Adventisté.“

„Ten záťah organizaci očistil. To je dobře.“

„Jelikož jsi tady, musíš být Adventista. Podle všeho jsi ale s organizací ztratil kontakt. Zůstal jsi sám?“

„Znám jen jednoho dalšího soudruha a ten mi dal jen tuhle webovou adresu. Z toho příšerného globálního honu na čarodějnice jsem tak tak vyvázl živý.“

„Ano, z oné epizody za vlády Čchin Š'-chuang-tiho si vzpomínám, že na mizení po anglicku jsi mistr.“

Newton se rozhlédl. „Jsme tady v bezpečí?“

„Samozřejmě. Nacházíme se na dně utajeného víceúrovňového bludiště, které je prakticky neproniknutelné. I kdyby ho náhodou někdo objevil, polohu ostatních uživatelů by nikdy nevypátral. Z bezpečnostních důvodů organizace po razii všechny své pobočky izolovala a vzájemný kontakt omezuje na minimum. Potřebujeme místo, kde bychom se setkávali a nabírali nové členy. A tady je bezpečněji než v reálném světě.“

„Všiml sis, že tlak na organizaci v reálném světě nápadně polevil?“

„Jdou na to chytře. Vědí, že informace o Pánovi, potažmo jeho technologie, jinak než skrze nás nezískají, přestože i tak jsou jejich šance mizivé. Proto nechávají organizaci v omezené míře existovat. Já si ale myslím, že se jim to jednou vymstí.“

„Pán není důmyslný. On ani nechápe, co důmysl znamená.“

„A proto potřebuje nás. Organizace je pro něj cenná a všichni soudruzi by se to měli co nejdříve dozvědět.“

Newton se vyhoupl do sedla. „Dobrá. Musím jít. Jakmile si ověřím, že jsme tady opravdu v bezpečí, tak zůstanu déle.“

„Zaručuji ti, že jsme. Absolutně.“

„V tom případě čekám, že se zde příště sejdem ve větším počtu. Na viděnou.“ S těmi slovy Newton pobídl koně a odcválal za obzor. Než odezněl dusot kopyt, z malého slunce se stala létavice a na krajinu se snesla tma.

*

Luo Ťi ležel malátně v posteli a stále ospalýma očima sledoval, jak se dívka, která se před chvílí osprchovala, obléká. Slunce už stálo vysoko na obloze, zataženými záclonami

pronikalo do pokoje a dívka v jeho světle vypadala jako elegantní stín, jako scéna z černobílého filmu, jehož název Luo Ťi zapomněl. Teď si však chtěl připomenout hlavně její jméno. Jak že se to představila? Jen klid. Nejprve příjmení. Jestli Čang, pak se jmenovala Čang Šan. Anebo Čchen? V tom případě Čchen Ťing-ťing... Ne, to byly ty dvě před ní. Napadlo jej, že si její jméno najde v telefonu, ale ten měl v kapse kalhot, které ležely pohozené na zemi. Navíc se znali jen chvíli a on si ji ještě nestihl uložit. Každopádně se nesměl zeptat přímo. Tu chybu jednou udělal a dopadlo to katastrofálně. A tak obrátil pozornost k televizi, kterou dívka ráno zapnula a ztlumila zvuk. Na obrazovce právě probíhalo zasedání Rady bezpečnosti OSN. Počkat, dnes už se přece neříkalo Rada bezpečnosti. Luo Ťi si však nemohl vzpomenout na nový název. Bude se nad sebou muset zamyslet.

„Dej to hlasitěji,“ houkl. Znělo to odtaziťe a chladně, ale to jej v tu chvíli netrápilo.

„Tebe to vážně zajímá?“ opáčila dívka. Sedla si k němu zády a začala se česat, zvuk však nezesílila.

Luo Ťi se natáhl k nočnímu stolku a vzal si z něj zapalovač a cigaretu. Když si zapálil, samou rozkoší vystrčil holé nohy zpod ručníku a blaženě zakroutil velkými palci.

„Podívej se na sebe. To si říkáš vědec?“ Dívka jeho prostovky sledovala v zrcadle před sebou.

„Mladý vědec,“ odvětil Luo Ťi. „Bez větších úspěchů. Ale to jen proto, že se nesnažím. Ve skutečnosti jsem plný inspirace. Někdy během chvilky vyřeším problém, nad kterým by jiný hloubal celý život... Věř nebo ne, jednou jsem se málem proslavil.“

„Myslíš ten článek o subkultuře?“

„Ale ne. Tehdy jsem pracoval ještě na jedné věci. Založil jsem kosmickou sociologii.“

„Cože?“

„Nauku o mimozemských společnostech.“

Dívka se zahihňala, odložila hřeben a začala se líčit.

„Copak nevíš, jak to vypadá, když se někdo ve vědě proslaví? Všude tě najednou začnou zvat. Byla by ze mě hvězda.“

„Na mimozemšťany je dnes expert kdekdo.“

„K tomu došlo až poté, co se provalilo tohle.“ Luo Ťi kývl bradou na obrazovku, která stále ukazovala diplomaty sedící u velkého kulatého stolu. Pomyslel si, že jde o pěkně dlouhou reportáž. Nebo to byl živý přenos? „Kdysi se vědci o mimozemšťany nezajímali. Probírali se hromadami starých papírů a občas se někdo proslavil. Časem ale ta kulturní nekrofilie veřejnost znudila a vtom jsem přišel na scénu já.“ Luo Ťi vztáhl nahé paže ke stropu. „Kosmická sociologie, mimozemšťané, celé zástupy vesmírných ras. Víc, než kolik je lidí na Zemi. Desítky miliard! Producent jednoho televizního pořadu se mnou chtěl natočit dokumentární seriál, ale pak to všechno prasklo a...“ Luo Ťi s žuchnutím spustil paže k tělu a povzdechl si.

Dívka jej poslouchala jen na půl ucha, protože zároveň četla titulky v televizi. „Ve vztahu k eskapismu necháváme všechna řešení na stole...‘ Co to znamená?“

„Kdo to řekl?“

„Karnov, myslím.“

„Znamená to, že s eskapismem je třeba zatočit stejně tvrdě jako s PTO a že na každého, kdo by chtěl stavět Noemovu archu, platí jediné řízená střela.“

„To je drsné.“

„Ne.“ Luo Ťi zvedl hlas. „Je to ta nejprozíravější možná strategie. Já k ní dospěl už dávno. A i kdyby na ni nedošlo, stejně nikdo nikam nepoletí. Četla jsi *Plovoucí město* od Liang Siao-šenga?“

„Ne. To je ale hodně stará knížka, ne?“

„Jo. Četl jsem ji jako kluk. Šanghaj má spadnout do oceánu a pár úředníků chodí dům od domu a zabavuje

lidem záchranné vesty s tím, že buď přežijí všichni, nebo nikdo. Nejvíc si pamatuju na scénu, kdy nějaká malá holka zavede exekutory k jednomu domu a zavřískne: „Tihle mají ještě jednu!“

„Náfukové jako ty vidí v druhých vždycky jen lůzu.“

„Blbost. Základním axiomem ekonomie je žoldácký instinkt člověka. Bez něj by se celá disciplína zhroutila. Sociologie zatím žádný základní axiom nemá, ale kdyby měla, možná by byl ještě temnější — pravda je akorát od toho, aby na ni padal prach. Ano, malá skupinka by se opravdu mohla odporoučet do vesmíru, ale kdyby ten zbytek věděl, že se tak stane, proč by se pak snažil?“

„Snažil o co?“

„Přemýšlej, proč jsme měli renesanci? Magnu chartu? Francouzskou revoluci? Kdyby lidé dodnes zůstali rozškatulkovaní do společenských tříd, kde by je držela železná pěst zákona, pak by zkrátka pár vyvolených odletělo a všichni ostatní by zůstali a nikdo by s nikým nediskutoval. Kdyby k něčemu podobnému došlo za dynastie Ming nebo Čching, pak já bych samozřejmě odletěl a ty bys zůstala. Dnes to ale nepříchází v úvahu.“

„Co mě se týče, mohl bys odletět třeba hned.“

Nebylo to jen přátelské poškádlení. Luo Ťi věděl, že se jejich vztah vyčerpá. Stejně dopadly všechny jeho románky, nikdy neskončily příliš brzo ani příliš pozdě. S tím, jak měl celý průběh tentokrát pod kontrolou, byl obzvlášť spokojen. Znal ji sotva týden a rozchod dovedl k elegantnímu a hladkému konci, jako když raketa odhodí svůj první stupeň.

Vrátil se k dřívějšímu tématu: „Hele, jen pro tvou informaci, s kosmickou sociologií jsem nepřišel já. Víš, čím to byl nápad? Jsi jediný člověk, kterému to prozradím, tak se nelekni.“

„Neměj péči. Většinu toho, co vykládáš, stejně nevěřím. Kromě jednoho.“